

Asia: VN/16552/2022

Arviomuistio lautamiesten valintatavasta

Lausunnonantajan lausunto

1. Pitäisikö lautamiesten valintatapaa muuttaa nykyisestä? Miksi?

Lautamiesten valintatapaa on syytä muuttaa. Nykyinen valintatapa on ongelmallinen tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta.

2. Jos lautamiesten valintatapaa muutetaan, kenen pitäisi nimetä lautamiesehdokkaat? Miksi?

Ei ainakaan kunnanvaltuustojen, edellä mainitusta syystä. Tuomioistuinvirasto voisi olla yksi vaihtoehto. On huomattava, että lautamiesten nimitysmenettely vaatii henkilöstöresursseja, joille on helppo keksiä käyttökohteita, joihin kohdennettuna niiden vaikuttavuusarvo oikeudenhoidon kehittämisen suhteen olisi paljon painavampi.

3. Pitäisikö lautamiesten mahdollinen rikostausta selvittää ennen kuin heidät voitaisiin nimittää tehtävänsä? Jos, niin kenen pitäisi tällainen selvitys tehdä?

Ehdottomasti pitäisi. Tuomioistuinvirasto voisi huolehtia siitä, edellisessä vastauksessa mainituin huomautuksin.

4. Jos lautamiesehdokkaita olisi enemmän kuin lautamiespaikkoja, kenen pitäisi valita lautamiehet asetettujen ehdokkaiden joukosta? Miten valinnan pitäisi tapahtua?

Tuomioistuinvirasto voisi huolehtia, mahdollisesti myös hovioikeudet. Edellisissä vastauksissa mainituin huomautuksin.

5. Jos lautamiesten valintatapaa muutetaan, kenen pitäisi nimittää lautamiehet? Miksi?

Hovioikeudet voisivat nimittää lautamiehet, jos ne eivät osallistu nimitysmenettelyn aikaisempiin vaiheisiin. Hovioikeudet ovat laadukkaita lainkäyttöinstituutioita, jotka kykenevät huolehtimaan nimityspäätösten tekemisestä korkeatasoisesti.

6. Muita kommentteja arviomuistiosta?

Kanta-Hämeen käräjäoikeus yhtyy käsitykseen, että koko lautamiesjärjestelmää ja sen olemassaoloa tulisi tarkastella kokonaisuutena. Sen tarve voidaan vallitsevilla oloilla kyseenalaistaa hyvin perustein.

Kokonaistarkastelu on syytä tehdä viipymättä ennen nykyisten lautamiesten toimikauden päättymistä.

Palomäki Petteri
Kanta-Hämeen käräjäoikeus